Міжнародний гуманітарний університет
Факультет права та економіки
Кафедра державно-правових дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПРАВОВИЙ СУПРОВІД

Галузь знань 12 «Інформаційні технології»
Спеціальність 121 «Інженерія програмного забезпечення»
Назва освітньої програми Інженерія програмного забезпечення
Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний телефон	E-mail
Д.ю.н., доцент **Манько Денис Григорович**	067-480-50-88	nauka2me@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Основи наукових досліджень та правовий супровід» надає змогу здобувачам другого ступеня вищої освіти оволодіти спеціальними професійними компетентностями, створює перспективу розширення й поглиблення ними власного досвіду дослідницької роботи від найпростіших її форм (підготовка виступу на семінарському занятті, рефератів з конкретної дисципліни тощо) до виконання кваліфікаційних робіт та підготовки наукових публікацій.

Метою викладення дисципліни «Основи наукових досліджень та правовий супровід» є формування компетентності щодо розширення й поглиблення знань студентів, які навчаються за магістерською програмою, відносно теоретичних засад, методології, технологій та організації наукових досліджень, а також розвиток умінь і навичок науково-дослідної роботи, які мають реалізуватися ними при підготовці магістерських робіт..

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «***Основи наукових досліджень та правовий супровід***» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

ІК01. Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність аналізувати предметні області, формувати, класифікувати вимоги до програмного забезпечення.

СК02. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проєкти у сфері інженерії програмного забезпечення.

СК04. Здатність розвивати і реалізовувати нові конкурентоспроможні ідеї в інженерії програмного забезпечення.

СК06. Здатність ефективно керувати фінансовими, людськими, технічними та іншими проєктними ресурсами у сфері інженерії програмного забезпечення.

СК07. Здатність критично осмислювати проблеми у галузі інформаційних технологій та на межі галузей знань, інтегрувати відповідні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

Навчальна дисципліна «***Основи наукових досліджень та правовий супровід***» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН01 Знати і застосовувати сучасні професійні стандарти і інші нормативно-правові документи з інженерії програмного забезпечення

РН12 Приймати ефективні організаційно-управлінські рішення в умовах невизначеності та зміни вимог, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики.

РН14 Прогнозувати розвиток програмних систем та інформаційних технологій.

РН17 Збирати, аналізувати, оцінювати необхідну для розв'язання наукових і прикладних задач інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Студенти повинні знати:

– організаційні засади здійснення наукових досліджень та сучасні вимоги щодо їх ресурсного забезпечення;
– теоретичні основи здійснення наукових досліджень, зокрема, їх види, критерії науковості знань тощо;
– структуру і логіку наукового дослідження, його основні етапи;
– сучасні парадигмальні засади наукового пізнання;
– загальні та спеціальні методи наукових досліджень;
– методи пошуку і обробки наукової інформації;
–захист прав інтелектуальної власності та патентознавство;
– загальні вимоги щодо підготовки, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт;
– форми наукової комунікації.

Студенти повинні вміти:
– володіти методами організації науково-дослідної діяльності;
– формулювати тему наукової роботи;
– розрізняти і визначати об’єкт і предмет дослідження;
– формулювати актуальність, новизну, теоретичну і практичну значущість дослідження;
– оцінювати придатність методів дослідження та визначати достовірність і об’єктивність одержаних результатів;
– здійснювати самостійний пошук наукової інформації;
– здійснювати реєстрацію прав на винаходи та корисні моделі;
– здійснювати добір фактичного матеріалу;
– оформлювати наукові результати згідно вимог Міністерства освіти і науки України;
– презентувати результати наукового дослідження.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		**Вид заняття** (денне відділення / заочне відділення)			**Ознаки курсу**		
ЄКТС	**годин**	**Лекційні заняття**	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Курс, (рік навчання)**	**Семестр**	**Обов’язкова / вибіркова**
4	120	28/4	14/4	78/112	1	1	Обов’язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**			
	денна форма		**Заочна форма**	
	усього	**у тому числі**	**усього**	**у тому числі**

		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Наукове дослідження як форма розвитку науки і технологія застосування методологічних засобів	20	4	2	14	20	2	-	18
Тема 2. Парадигмальні засади наукових досліджень	16	4	2	10	16	2	-	14
Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	16	4	2	10	16	-	2	14
Тема 4. Наукове дослідження як процес, його логіка та етапи проведення	16	4	2	10	16	-	2	14
Тема 5. Інтелектуальна власність та патентознавство.	16	4	2	10	16	-	-	16
Тема 6. Оформлення та апробація результатів наукового дослідження	16	4	2	10	16	-	-	16
Тема 7. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	20	4	2	14	20	-	-	20
Усього годин	**120**	**28**	**14**	**78**	***120***	***4***	***4***	***112***
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень та правовий супровід» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	**Тема 1. Наукове дослідження як форма розвитку науки і технологія застосування методологічних засобів** Ефективність наукових досліджень. Наука і пізнання. Основні теоретичні підходи до праворозуміння. Причини та умови множинності підходів до праворозуміння.	14	18
2	**Тема 2. Парадигмальні засади наукових досліджень** Наукове дослідження як процес наукового мислення та фіксації його результатів. Плюралістичність світоглядних засад наукового мислення. Філософсько-світоглядні підходи в наукових дослідженнях (матеріалістичний та ідеалістичний; діалектичний та метафізичний; визнання чи заперечення об'єктивних соціальних закономірностей та можливості їх пізнання й ін.).	10	14
3	**Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень** Система джерел наукової інформації: бібліотечні фонди, архівні фонди, електронні бібліотеки та архіви. Електронні джерела: книги, журнали, збірки матеріалів тощо. Пошук, відбір та опрацювання джерельної бази дослідження. Основні правила посилання і цитування. Оформлення списку використаних джерел і літератури (вимоги ДСТУ).	10	14
4	**Тема 4. Наукове дослідження як процес, його логіка та етапи проведення** Постановка і уточнення наукової проблеми. Проблемна ситуація. Наукова проблема і наукова теорія. Способи підтвердження наукової гіпотези (теоретичні та експериментальні дослідження). Наукове обґрунтування та наукові пояснення. Наукова гіпотеза і наукова теорія. Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження. Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації. Науковий напрямок. Наукове питання. Поняття наукової проблеми. Види наукових проблем. Постановка і уточнення наукової проблеми. Проблемна ситуація. Наукова проблема і наукова теорія.	10	14
5	**Тема 5. Інтелектуальна власність та патентознавство.** Поняття наукової гіпотези. Види наукових гіпотез. Етапи розробки наукової гіпотези. Постановка і формулювання наукової гіпотези. Способи підтвердження наукової гіпотези (теоретичні та експериментальні дослідження). Наукове обґрунтування та наукові пояснення. Наукова гіпотеза і наукова теорія. Інтелектуальна власність. Захист прав інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Договори у сфері інтелектуальної власності. Патентознавство та набуття прав. Правова охорона результатів науково-технічної творчості. Реєстрація прав на винаходи та корисні моделі.	10	16
6	**Тема 6. Оформлення та апробація результатів наукового дослідження** Науковий стиль мовлення. Наукова українська мова. Виразність і мова тексту наукової праці. Поняття наукової термінології. Правильність застосування наукової термінології. Форми наукових праць: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. Наукові семінари, конференції, конгреси. Спеціалізована комунікація через Інтернет, наукові спільноти.	10	16

	Дискусія як форма апробації наукового дослідження. Порядок ведення наукової дискусії.		
7	**Тема 7. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження** Магістерська робота. Організація підготовки та захисту магістерської роботи. Обов'язки наукового керівника магістерської роботи. Обов'язки студента з виконання магістерської роботи. Структура магістерської роботи, її розробка. Обрання та затвердження теми магістерської роботи. Складання плану і графіка виконання магістерської роботи. Робота з літературою, нормативними актами та іншими джерелами. Вимоги до змісту магістерської роботи. Актуальність дослідження. Вибір об'єкта та предмета дослідження. Мета і завдання дослідження. Новизна і практичне значення дослідження. Зміст дослідження. Логічна послідовність викладу матеріалу. Наукові висновки та пропозиції автора дослідження. Вимоги до оформлення магістерської роботи.	14	20
	Всього	**78**	**112**

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	**Складові оцінювання**
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	**50%**
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.	**50%**

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферат, усне повідомлення, індивідуальне опитування, практичних завдань, залік.

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	**Планові терміни виконання**	**Форми контролю та звітності**	**Максимальний відсоток оцінювання**

Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	**25**
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР[1], перевірка конспектів навчальних текстів тощо	**10**
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	**10**
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	**5**
Разом балів за поточний контроль			**50**
Підсумковий контроль залік			**50**
Всього балів			**100**

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
(для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді,

[1] Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
			залік
90-100 (10-12)	A		зараховано
82-89 (8-9)	B		
74-81 (6-7)	C		
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx		не зараховано
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Захаркевич О.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Захаркевич, Г.С. Швець, О.М. Сарана. Хмельницький : ХНУ, 2013. 223 с.
2. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

Допоміжна

3. Manko, D. G. (2019) Methodological basis of the research of legal algorithms. Theoretical and practical problems of the legal regulation of social

relations : collective monograph / V. V. Abroskin, S. S. Andreichenko V. V. Bondar, G. V. Chebotareva, etc. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. P. 190-207. DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-177-3/190-207
4. Азарян А.А. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ.вищ. навч. закл. / А.А. Азарян, Р.С. Азарян. Кривий Ріг : Вид.центр КТУ, 2010. 231 с.
5. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. К.: ЦУЛ, 2007. 254 с.
6. Стадніченко О.О. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студентів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.О. Стадніченко, І.Л. Мацегора ; ДВНЗ "Запоріз. нац. ун-т" МОН України. - Запоріжжя : [ЗНУ], 2010. 206 с.

Інформаційні ресурси

7. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. Київ: Нац. парлам. б-ка України, 2002-2023. URL: catalogue.nplu.org . – Назва з екрана. Дата звернення: 07.08.2023.
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Київ: НБУВ, 2013-2023. URL: www.nbuv.gov.ua – Назва з екрана. Дата звернення: 07.08.2023.
9. Український інститут інтелектуальної власності. Київ: УІІВ, 2023. URL: http://www.uipv.org – Назва з екрана. Дата звернення: 07.08.2023.